

بسمه تعالی

بررسی معیارهای گزینش همسر از دیدگاه دانشجویان مجرد

آصفی منیره * ۱، اسدی شورکند آرزو ۲، تیزفهم قوی روشنی توران ۳

* نویسنده مسئول:

دانشجوی پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه

Asefi.Monireh@Yahoo.Com

چکیده

مقدمه: از آنجایی که انتخاب همسر جزئی از مراحل رشد روانی انسان محسوب می شود و امری اجتناب ناپذیر است ازدواج به عنوان مهمترین رفتار اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی و کسب امتیاز همواره مورد تایید بوده است. ازدواج رابطه ای ظریف و پویا است و توجه به کانون گرم خانواده و تعاملات مناسب بین افراد در خانواده موجب رشد و پیشرفت انسان ها می گردد. توجه به امر ازدواج و بررسی دیدگاه دانشجویان در این رابطه می تواند کمک شایانی در گزینش همسر و آینده جوانان و آشنایی با اصول صحیح انتخاب همسر داشته باشد.

هدف: تشکیل خانواده یکی از مهمترین مراحل زندگی انسان می باشد که منجر به بالا رفتن کیفیت زندگی شده و زمینه کمال، آسایش و آرامش را برای فرد فراهم می کند. با توجه به این که همسران تأثیر اصلی را در زندگی زناشویی دارند توجه به امر ازدواج و بررسی دیدگاه دانشجویان در این رابطه می تواند کمک شایانی در ترویج و آموزش معیارهای صحیح گزینش همسر داشته باشد.

روش ها: مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی می باشد. جهت جمع آوری اطلاعات تعداد ۳۰۰ دانشجوی به صورت تصادفی از میان دانشجویان مجرد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه انتخاب و از طریق پرسشنامه معیارهای گزینش همسر مورد آزمون قرار گرفتند. سپس اطلاعات از طریق نرم افزار SPSS و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: یافته ها حاکی از آنند که مهمترین معیار از دیدگاه ۸۷٪ پسران و ۹۲٪ دختران گزینه اخلاق می باشد. سایر معیارها شامل رازداری، منطقی بودن، تحصیلات و مسئولیت پذیری نیز دارای اهمیت فراوان می باشند.

نتیجه گیری: با توجه به اطلاعات حاصله از پژوهش دانشجویان هردو جنس جنبه اخلاقی را مهمترین رکن دانسته و به این ویژگی بها می دهند. به همین سبب توجه به نحوه آشنایی قبل از ازدواج حائز اهمیت فراوان بوده و می توان نتیجه گرفت عدم شناخت دقیق زوجین از خلق و خوی یکدیگر منجر به نارضایتی طرفین خواهد شد. نتایج پژوهش با مطالعه محمدحسین حقیقی زاده همسو می باشد

کلید واژه ها: معیار گزینش همسر، ازدواج، اخلاق

مقدمه :

ازدواج به عنوان مهم ترین و عالی ترین رسم اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی افراد همواره مورد تأیید بوده است. ازدواج رابطه ای انسانی، پیچیده و بسیار ظریف است. دلایل اصلی ازدواج عمدتاً عشق و محبت، داشتن شریک و همراه در زندگی، ارضای نیازهای عاطفی - روانی و افزایش شادی و خشنودی است. زندگی مشترک با این باور که تنها مرگ میتواند ما را از یکدیگر جدا کند شروع میشود و زوجین هم، حداقل در آغاز زندگی مشترک خود نسبت به آن اعتقاد کامل دارند. اما واقعیت چیز دیگری است، زندگی مشترک تحت تأثیر عوامل متعددی قرار میگیرد که پاره ای از آنها ممکن است زوجین را به طرف اختلاف و درگیری، جدایی روانی و حتی طلاق سوق دهد. آموزشهای قبل ازدواج پایه و اساس پیشرفت رابطه زوج ها است که عمدتاً شامل مهارت های ارتباطی، ایجاد رضایتمندی از ارتباط، گوش دادن فعال، مهارت های کنترل تعارض و کشمکش، مهارتهای حل مسأله، کنترل عواطف و هیجانات، افزایش آگاهی و شناخت زوجها از خویش، دیگری و زندگی مشترک و تحکیم روابط و مناسبات عاطفی میان آنها و درک و آگاهی آنها از آسیب شناسی و بحرانهای ازدواج است. بهره مندی از خدمات مشاوره ای پیش از ازدواج باعث می شود تا زن و مرد با آگاهی هر چه بیشتر و مجهز به دانش کافی در ارتباط با خود و همسر آینده شان و نیز اهمیت و اهداف ازدواج به این دوره پویا و شکوفا در زندگی با آرامش بیشتری گام نهند در دنیای جدید مدام در حال تغییر و تحول فعلی، جوامع انسانی به طور متناوب در حال مواجهه با پدیده های نو از یک سو پیامدهای غیرمنتظره و پیچیده که تأثیر زیادی بر زندگی فردی و اجتماعی آنها دارد هستند. خانواده نیز از این جریان مستثنی نبوده و سیر تکاملی آن نیز گویای این نکته است که خانواده در جریان تغییرات اجتماعی و فرهنگی بسیار چهره عوض کرده است. خانواده های گسترده به هسته ای تغییر کرده و همزمان نقشها و تقسیم کار نیز بسیار متفاوت و متنوع شده است. آداب و رسوم ازدواج و تشکیل خانواده تغییر کرده و تکنولوژی های نو پدید و رسانه ها نقش مهمی در تغییر شیوه ارتباطات انسانی و رابطه های شخصی ایفا کرده اند. از سویی همزمان با این تغییرات نیازهای انسانها نیز تغییر کرده است، آنها در این دنیای در حال تغییر خواستار آرامش هستند که میخواهند در خانواده به آن دست یابند. این آرامش مستلزم آگاهی از مسایل پیچیده جهان امروز است. این مسایل طیف وسیعی از مسایل جنسی تا مهارتهای زندگی و ارتباطی را در بر میگیرد. عدم توانایی درک شرایط به دلیل ناآگاهی با مشکلاتی همراه خواهد بود که براستحکام خانواده اثر گذار بوده و بروز آن باعث سست شدن پیوند میان اعضای خانواده و به ویژه زوجین میشود. این در حالی است که بسیاری از این بحرانها به دنبال مسایلی بوجود می آید که بسیار ساده بوده و ناشی از عدم آگاهی است. سیاست گذاری صحیح اجتماعی و

آموزش‌های عمومی می‌تواند تا حدودی از این مسایل بکاهد و آگاهی بخش باشد. شناختن انتظارات منطقی باعث خواهد شد که زوجین با روبرو شدن با تجارب جدید زندگی مشترک نا امید نشده و مهارت های رویارو شدن را یاد بگیرند. آموزش‌های قبل از ازدواج فرصت مناسبی است که سبب افزایش آگاهی و اطلاع زوجها از نقش خود در ایجاد یک رابطه صحیح و ثمر بخش گشته و بر نگرش و رفتار آنان تاثیر می‌گذارد. عدم شناخت و درک صحیح از وضعیت‌های دشوار زندگی، عدم تشخیص ملاک‌های رایج و ملاک‌های صحیح از یکدیگر و بالا بودن سطح توقعات از سوی دیگر از علل زمینه ساز طلاق می باشد. تلاش برای استحکام خانواده ها یکی از مهمترین مسایل در جهان در حال تغییر امروز می باشد. بسیاری از طلاقها به این دلیل رخ میدهد که زوجین برای ازدواج آماده نبوده و رابطه خوبی با همسر خود ندارند. از عوامل مؤثر و زمینه ساز ازدواج رضایت بخش، داشتن مهارت‌های لازم برای انتخاب همسر مناسب و نحوه همسر گزینی است (میرمحمدصادقی، ۱۳۸۸) تحقیقات اخیر نشان می‌دهند مهارت‌های همسران، بر رضایتمندی زناشویی مؤثر است (ناتالی و کارنی، ۲۰۰۴).

کسب این مهارت‌ها و اطلاعات، نیازمند صرف وقت و مهارت آموزی برای افراد در آستانه ازدواج است. آموزش پیش از ازدواج می تواند از طریق ارائه متون مختلف، سمینارها، سخنرانی ها، کلاس‌های درس و جلسات آموزش فردی و گروهی و یا در کارگاه‌های آموزشی با حضور افراد در آستانه ازدواج و متخصصان روانشناسی ارائه شود (خمسه، ۱۳۸۲). متخصصان علم خانواده در باره کارآمد بودن آموزش‌های قبل از ازدواج اطمینان دارند. زوج‌هایی که در این برنامه ها شرکت داشته اند، نگرش مثبتی نسبت به آموزش قبل از ازدواج و اثرات آن دارند. و آن را رویداد ارزشمندی می دانند (خمسه، ۱۳۸۲).

کارل و دوهرتی (۲۰۰۳) دریافتند که برنامه های آموزش پیش از ازدواج به طور کلی در فراهم آوردن دستاوردهای مفید، سریع و کوتاه مدت در مهارت‌های بین فردی و به طور کلی کیفیت روابط موثرند. استنلی و همکاران (۲۰۰۶) دریافتند که شرکت در برنامه های آموزش پیش از ازدواج با سطوح بالاتر رضایتمندی و تعهد در ازدواج و سطوح پایین تر تعارض و نیز کاهش نرخ طلاق در ارتباط است.

امیدوار و همکاران در پژوهش بررسی تاثیر آموزش پیش از ازدواج بر انتظارات زناشویی دانشجویان در آستانه ازدواج و ابعاد آن به روش نیمه تجربی و با استفاده از طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه گواه و در بین ۲۰۷ نفر از دانشجویان داوطلب شرکت در دوره آموزشی به پرسشنامه انتظارات زناشویی پاسخ دادند انجام داده و ۹۲ نفر که در این آزمونها نمرات بالاتری داشتند انتخاب و به طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل (۴۶ نفر در گروه آزمایش و ۴۶ نفر در گروه کنترل) قرار گرفتند استفاده کردند. نتایج نشان دادند که آموزش پیش از ازدواج، انتظارات زناشویی ($P < 0/0001$) دانشجویان در آستانه ازدواج را به طور معناداری بهبود بخشیده است. هم چنین آموزش پیش

از ازدواج در دانشجویان در آستانه ازدواج، ابعاد انتظارات شامل: انتظار از همسر به عنوان دوست و حامی ($P < 0/0001$)، انتظارات از زندگی زناشویی ($P < 0/0001$) و انتظارات از یک رابطه ایده آل ($P < /0 0001$) را به طور معناداری بهبود بخشیده است. هم چنین نتایج نشان دادند که تاثیر آموزش پیش از ازدواج بر انتظارات زناشویی و ابعاد آن در دختران و پسران متفاوت نمی باشد.

بررسی اثر بخشی آموزش پیش از ازدواج عنوان پژوهش دیگری است که توسط درویش زاده و همکاران به بررسی اثر بخشی آموزش پیش از ازدواج، بر قصه‌های عشق دانشجویان دختر مجرد، براساس نظریه قصه عشق اشترنبرگ، در شهرستان دزفول بود. پرداخته و نتایج. نتایج نشان داد که آموزش پیش از ازدواج بر تغییر قصه‌های عشق جامعه پسند، سلطه جویی، سلطه پذیری، سرگرم یولذت جویی معنی دار بوده اند (درویش زاده و پاشا، ۱۳۸۹).

متخصصان علم خانواده درباره کارآمد بودن آموزش‌های قبل از ازدواج، اطمینان دارند. زوج‌هایی که در این برنامه‌ها شرکت داشته‌اند، نگرش مثبتی نسبت به آموزش قبل از ازدواج و اثرات آن دارند و آن را رویداد ارزش مندی می دانند (خمسه، ۱۳۸۲). شارپ و گانگ (۲۰۰۴) در بررسی تأثیر آموزش نظامدار بر اعتقادات غیرواقع بینانه و رمانتیک دانشجویان کالج، دریافتند که دانشجویان در گروه‌های آموزش نظام دار در مقایسه با گروه گواه به طور معناداری اعتقادات رمانتیک خود را پایین آوردند.

برنامه آموزش پیش از ازدواج از سال ۱۳۸۱ در دفتر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی معاونت امور فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستی کشور بعنوان یک برنامه پیشگیرانه و ارتقایی در دستور کار قرار گرفت و طراحی و برنامه ریزی آن آغاز شد و در این مدت ضمن برقراری ارتباط با دانشمندان و متخصصان این حوزه و جمع آوری متون نوشتاری و تحقیقات علمی متن آموزشی مطابق با شرایط فرهنگی جامعه ایران تهیه و تدوین شد. اما به رغم برگزاری این کلاسها رشد طلاق در ایران نگران کننده می باشد. با توجه اهمیت ابعاد روانی و اجتماعی طلاق، پیشگیری از آن با استفاده از آموزش‌های اجتماعی یکی از راه‌هایی است که میتواند مفید باشد. اما برای این که مشخص شود چه نوع آموزش‌هایی باید در کلاس‌ها لحاظ شود که بتواند به طور موثر بر زندگی زوجین تاثیر بگذارد نیز باید مد نظر قرار گیرد که با انجام تحقیقات اجتماعی این امر میسر میشود و این خود نشان دهنده ضرورت تحقیقاتی از این دست در حیطه خانواده است.

روش :

مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی می باشد. جهت انجام نمونه گیری از روش طبقه بندی استفاده شد. روش کار به این صورت بود که تعداد ۳۰۰ پرسشنامه تکثیر شد، سپس پرسشنامه‌ها توسط ۳ نفر

پرسشگر بین دانشجویان مجرد دانشکده های مختلف دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه توزیع شد. بعد از توزیع پرسشنامه ها اطلاعات جمع آوری و بعد از کدگذاری وارد رایانه گردید و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار :

ابزار گرد آوری اطلاعات پرسشنامه بود که بر اساس اهداف پژوهش توسط افسانه آریایی آذر ، بهشته براتی طراحی شده است. این پرسشنامه شامل ده بخش اطلاعات عقیدتی ، اخلاقی ، شناختی ، عاطفی ، رفتاری ، اجتماعی ، اقتصادی ، ظاهری ، جنسی و تحصیلی می باشد .

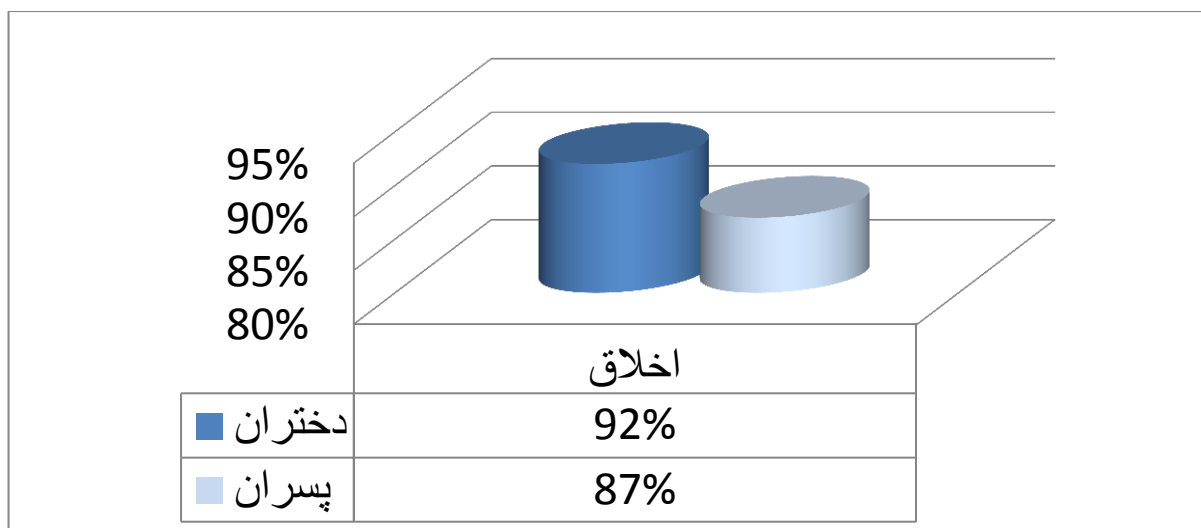
یافته ها :

یافته ها نشان می دهد که ۶۵٪ از دانشجویان شرکت کننده در طرح دختر و ۳۵٪ پسر بودند. مقاطع تحصیلی دانشجویان مورد مطالعه شامل ۷۹/۹٪ لیسانس ، ۱۵٪ فوق دیپلم ، و ۵/۱٪ فوق لیسانس بودند. رشته تحصیلی دانشجویان شامل ۲۸٪ مامایی ، ۳۵٪ پرستاری ، ۲۵٪ مهندسی و ۱۲٪ روانشناسی بودند. که از بین آنها ۹/۶۰٪ ورودی ۹۵-۹۴ ، و بقیه ورودی سال های قبل بودند. ۲۷/۶٪ از دانشجویان مورد مطالعه شاغل در حین تحصیل ، و مابقی شاغل نبودند ۵۵/۸٪ دانشجویان بومی استان ، و بقیه غیر بومی بودند.

در مورد سن مناسب ازدواج ۶۶٪ از دانشجویان سن مناسب ازدواج برای پسر را ۲۶-۳۰ و ۷۵/۲٪ آنها سن مناسب ازدواج برای دختر را ۲۰-۲۵ ذکر نمودند.

در زمینه تمایل دانشجویان به سن همسرشان در ازدواج ، بیش از ۶۴٪ از پسران سن ۲۰-۲۵ و بیش از ۶۶٪ از دختران ۲۶-۳۰ را عنوان کردند. بین نظر پسران و دختران ارتباط معناداری وجود دارد . (p=0.0001)

یافته ها حاکی از آنند که مهمترین معیار از دیدگاه ۸۷٪ پسران و ۹۲٪ دختران گزینه اخلاق می باشد. سایر معیارها شامل رازداری ، منطقی بودن ، تحصیلات و مسئولیت پذیری نیز دارای اهمیت فراوان می باشند. در این رابطه بین نظر پسران و دختران ارتباط معنی داری وجود دارد (p=0/002)

یافته ها نشان می دهد که ۳۳٪ از پسران و بیش از ۵۱٪ از دختران تمایل دارند همسرشان تا مقطع فوق لیسانس، تحصیل کرده باشد و ۳۰/۲٪ از پسران و ۳۴/۷٪ از دختران تمایل دارند همسرشان تا مقطع لیسانس و بقیه زیر لیسانس را عنوان کرده اند. که ارتباط معناداری بین نظر پسران و دختران وجود دارد. ($P=0.0001$)

بحث و نتیجه گیری :

با توجه به اطلاعات حاصله از پژوهش دانشجویان هردو جنس جنبه اخلاقی را مهمترین رکن دانسته و به این ویژگی بها می دهند. به همین سبب توجه به نحوه آشنایی قبل از ازدواج حائز اهمیت فراوان بوده و می توان نتیجه گرفت عدم شناخت دقیق زوجین از خلق و خوی یکدیگر منجر به نارضایتی طرفین خواهد شد. نتایج پژوهش با مطالعه محمدحسین حقیقی زاده همسو می باشد. اکثر دانشجویان از لحاظ اقدام به ازدواج هنوز تصمیم نگرفته اند و ترجیح می دهند که در هنگام انتخاب همسر این تصمیم را ضمن مشورت با والدین اتخاذ کنند با این که تصمیم به ازدواج تصمیمی فردی است و چنین روش تصمیم گیری خود، موجب مسئولیت پذیری در فرد می شود اما تمایل دانشجویان به مشورت با خانواده در اتخاذ این تصمیم اشاره به اهمیت نقش والدین در راهنمایی فرزندان در امر ازدواج دارد چرا که زوج جوان بدون مشورت با والدین ممکن است حمایت های عاطفی و اجتماعی والدین خود را از دست بدهند و استرس زناشویی در ازدواج آنها تشدید شود قطعی است که چنین سبک ازدواج در صورتی که از مهارت های روابط انسانی کافی برخوردار نباشد، بسیار

شکونده است. در این مطالعه اکثریت دانشجویان دختر تمایل داشتند که میزان تحصیلات همسرشان از خودشان بالاتر باشد و اکثریت دانشجویان پسر تمایل داشتند که میزان تحصیلات همسرشان از خودشان کمتر باشد که این نتایج با نتایج تحقیق عابدی و فرحبخش همخوانی دارد. بیرجندی در این رابطه می نویسد: میزان تحصیلات مرد و زن یکسان باشد بهتر است ولی تحصیلات مرد بالاتر از تحصیلات زن باشد ایرادی ندارد. بی شک، تناسب میزان تحصیلات و تجانس رشته های دانشگاهی، عامل مثبت و تاثیر گذاری بر روند تفاهم زوجین محسوب می شود. چون انگیزه کافی و فضای فرهنگی، برای ارتباط کلامی و روحی با یکدیگر وجود دارد و این امر می تواند زمینه ساز همگرایی فکری و فرهنگی عمیق تر شود ولی نباید چنین نتیجه گیری کرد که فقدان این پدیده علت ناسازگاری و عدم تفاهم زوجین تلقی شود چرا که این نوع عوامل بسته به زمینه فکری و معرفتی زن و مرد، مورد تفسیر قرار می گیرد. در زمینه آشنایی قبل از ازدواج و تاثیر آن در موفقیت ازدواج اکثریت دانشجویان مورد مطالعه تمایل داشتند که قبل از ازدواج با همسر خود آشنایی پیدا کرده باشند که این یافته با نتایج حراری و همکارانش و کامکار و تبار طوری همخوانی دارد. این موضوع تایید بر این مطلب است که جوانان به شناخت و آگاهی با همسر آینده خود نیازمند می باشند در این رابطه اسلامی می نویسد: دوره آشنایی دختر و پسر قبل از ازدواج نباید زیاد طولانی یا خیلی کوتاه باشد و فقدان این دوره نامطلوب است. در طی دوره آشنایی دو طرف با یکدیگر، خانواده آنها با هم آشنایی نسبی پیدا می کنند. نتیجه اینکه دانشجویان هر دو جنس جنبه اخلاقی را مهمترین رکن می دانند و اکثریت ترجیح می دهند جهت انتخاب همسر با والدین مشورت کنند و خودشان تصمیم بگیرند چنین روش تصمیم گیری خود موجب مسئولیت پذیری در فرد می شود.

تشکر:

در انتها از تمام دوستانی که ما را در راه انجام پژوهش حاضر یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی خود را اعلام می داریم .

- 1 - Hatami H, Razavi S.M, EftekharA.H, Majlesi F, Sayednozadi M, Parizadeh SMJ. Textbook of public health. Vol 3. 1st ed. Tehran: Arjomand Press; 2006. pp:1537-1545. [Persian].
- 2 - Harris, K. M., & Lee, H. (2007). The development of marriage expectations, attitudes, desire from adolescence into young adulthood. Unpublished master thesis, University of North Carolina [On-Line].
- 3 - Mansfield, J. (2007). Unrealistic marital expectations [On-Line].
- 4 - Mc Nutly, J. (2007). Some married couples will do better by lowering expectations.
- 5 - Stanley, S. M., Amato, P. R., Johnson, C. A., & Markman, H. J. (2006). Premarital education, marital quality, and marital stability: Findings from a large random household survey. *Journal of Family Psychology*, 20 (1), 117-126.
- 6 - EI-Hazim MA. Pre- marital examination as a method of prevention from blood genetic disorders. community views. *Saudi Med J*. 2006; 27 (9): 1291-1295.
- 7 - Davati A, Jafari F, Kholdi N, Sedaghat M. Frequency of consanguineous marriage in Tehran and some related factors. *koomesh*. 2009; 4(8): 287-294. [In Persian]
- 8 - Omidvar B, Fatehi Zadeh M. The Effect of Premarital Training on Marital Expectations and Attitudes of University Students in Shiraz. *Journal of Family Research*. 2009; 5(2): 231-246. [In Persian]
- 9 - Abbaszadeh M , Behi M, Darbandi MA, Yusefi M , Jamalzadeh F. Criteria of spouse selection in the boy and girl students in the Zabol University of Medical Sciences in 2008. *Rostamineh J*. 2011; 2(3): 80-88. [In Persian]
- 10 - Fahad M, JOíBrien AS. Premarital screening programmes for haemoglobinopathies, HIV and hepatitis viruses: review and factors affecting their success *Journal of Medical Screening* 2009; 16(1): 8-22.
- 11 - Rafiee H, Jafarizadeh H, Khalilzadeh H, AsrafRezaee N, Mohammadi B. Studying the effect of life skills education on the level of knowledge among young couples attending to the health and remedy centers of URMIA for marriage

consultation. Bimonthly Journal of Uremia Nursing and Midwifery Faculty. 2009; 7(1): 22-26.

12 - Fathzadeh M, Babaie Bigi MA, Bazrgar M, Yavarian M, Tabatabaee HA, Akrami M. Genetic Counseling in Southern Iran: Consanguinity and Reason for Referral. J Genet Counsel. 2008; 17: 472ñ 479

۱۳ - جعفری، فروغ. (۱۳۸۴). میزان اثر بخشی آموزش مهارتهای ارتباطی پیش از ازدواج بر افزایش رضایت زناشویی. پایاننامه ی کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران.

۱۴ - شعیفی نیا، اعظم - حسینیان، سیمین. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر آموزش مهارتهای حل تعارض بر کاهش تعارضهای زناشویی زنان. فصلنامه ی اندیشه های نوین تربیتی، سال اول، شماره ی ۴.

۱۵ - نیکخواه، زهرا. (۱۳۸۳). بررسی میزان اثربخشی آموزش مهارت های ارتباطی با رویکرد شناختی - رفتاری در رضامندی زناشویی. نخستین کنگره ی آسیب شناسی خانواده در ایران. دانشگاه شهید بهشتی

۱۶ - جواد خلعتبری ، شهره قربان شیروودی ، زهرا السادات مهدیون(۱۳۸۸). تأثیر آموزش برنامه‌ی آمادگی ازدواج بر باورهای ارتباطی زوجین ، فصلنامه روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن سال اول شماره ۱.